

Aleg. 129.

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o petycji gminy Rudki, względem zmiany §. 14. ustawy państwowej z dnia 27 lipca 1871 D. u. p. Nr. 88 co do utrzymania włóczęgów.

Wysoki Sejmie!

Ustawa państwowa o uregulowaniu wydalenia przymusowego i odstawienia pod strażą, z dnia 27. lipca 1871. D. u. p. Nr. 88, postanawia w §. 14. iż koszta wyżywienia od chwili przytrzymania osoby w celu spowodowania jej odstawienia aż do wyroku, jako też koszta wyżywienia osób przytrzymanych, na które nie zapadł wyrok odstawienia pod strażą, należą do wydatków policyi miejscowej.

Gmina Rudki żąda w petycji swojej zmiany rzeczzonego §. 14. ustawy z r. 1871., względnie żąda, ażeby Wysoki Sejm postanowił, że gminom, w których sądy powiatowe się znajdują, koszta wyłożone na utrzymanie włóczęgów z funduszu krajowego mają być zwracane.

Właściwie rozchodzi się petentom jedynie o zwrot tej części kosztów, które gminy będące siedzibą c. k. sądów powiatowych według ustępu pierwszego §. 14. ustawy państwowej z dnia 27. lipca 1871 D. u. p. Nr. 88, tudzież ustawy krajowej z 15. listopada 1874 D. u. k. 65 i okólnika c. k. Namiestnictwa z dnia 11. czerwca 1880 L. 12848. za wyżywienie włóczęgów, z aresztów sądowych po odbytej karze do aresztów gminnych odstawianych, aż do wydania wyroku szupasowego, dla tychże ponosić muszą.

Poruszone bowiem w petycji dalsze żądanie zwrotu kosztów za lokal aresztów gminnych i opał, znalazło już swoje załatwienie w ustawie krajowej z dnia 15. listopada 1874 D. u. k. Nr. 65. w której §. 2. stanowi, iż rzeczzone koszta, mianowicie wydatki za dostarczenie, urządzenie, opalanie i oświetlanie lokalów dla szupaśników, jako też na utrzymanie takowych w dobrym stanie, tudzież pilnowanie szupaśników i na załatwianie spraw tyczących się odsyłania przymusowego, zwracać będzie fundusz krajowy gminie będącej stacją szupasową, w ustanowionym ryczałcie, wymierzonym od każdej szupasowanej osoby, a to bez względu na czas jej pobytu na stacyi szupasowej.

Otóż kwestya zwrotu kosztów za szupaśników w aresztach gminnych żywionych przez czas potrzebny do dochodzenia ich przynależności przez c. k. starostwa była już wielokrotnie przedmiotem uchwał Wysokiego Sejmu.

Uchwalił bowiem Wysoki Sejm ustawę z dnia 28 stycznia 1873 D. u. k. Nr. 21, w której w artykule I. postanowiono, iż wydatki, które ponosi gmina będąca stacją szupasową, na mocy postanowienia §. 14. ustawy państwowej z dnia 27 lipca 1871., mają być zwrócone z funduszu krajowego.

Rzeczona ustawa krajowa z r. 1873. nie weszła atoli w wykonanie. gdyż według późniejszego sprawozdania Wydziału krajowego, z zebranych naówczas już po wydaniu tej ustawy dat statystycznych i raportów Wydziałów powiatowych, okazało się, że takie przeniesienie kosztów szupasowych na fundusz krajowy zbyt wielkie wkłada ofiary.

Na skutek tego sprawozdania Wysoki Sejm przystąpił do zmiany ustawy z 28 stycznia 1873 i uchwalił nową ustawę z dnia 15. listopada 1874 D. u. k. Nr. 65, w której wyliczone zostały szczegółowo kategorye wydatków przez gminy na szupaśników ponoszonych i do zwrotu z funduszu krajowego przekazanych, między którymi atoli niema tej kategoryi wydatków, które narastają z powodu dłuższego trzymywania szupaśnika. z aresztów sądowych do aresztów gminnych, odstawnego i tamże przez czas dochodzenia jego przynależności aż do wydania przez c. k. starostwo wyroku szupasowego, przytrzymywanego. Wydatki te zatem pozostały nadal jako ciężar policyi miejscowej.

Że zarówno jak Wysoki Sejm, także i c. k. Rząd rozmaicie zapatrywał się na kwestyę poruszoną w petycyi gminy Rudki, najlepiej udowadnia okólnik c. k. Namiestnictwa z 28 lutego 1877 r. L. 1573, według którego, zasądzony przez c. k. sąd winowajca po odbytej karze odsłany ma być do tej gminy, w której został przydybany i w aresztach tej gminy powinien być utrzymywanym aż do chwili wydania orzeczenia szupasowego.

Nadmieniony okólnik c. k. Namiestnictwa i z tego względu zasługuje na wzmiankę, że postanawia dalej, „iż gdyby mimo tego w pewnych wypadkach. gminy znajdujące się w siedzibach sądów powiatowych. musiały utrzymywać w swych aresztach obcych włóczęgów. wyda starostwo w razie odniesienia się tychże do niego, orzeczenie co do zwrotu tych kosztów. przez gminę obowiązana, t. j. przez gminę, w której włóczęga przytrzymany został.“

Otóż ten okólnik Namiestnictwa, tak jak ustawa krajowa z r. 1873 nie był żywotnym, gdyż na skutek polecenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 25. listopada 1879. L. 8.636., przez Namiestnictwo ponownym okólnikiem z d. 11. czerwca 1880 L. 12.848 uchylony został w całości. i w tym ostatnim okólniku ustanowiono, iż urzędy gminne siedzib c. k. sądów powiatowych są obowiązane włóczęgów. bez względu na miejsce ich przydybania po odbytej karze sądowej bezzwłocznie od sądów tych odbierać, postąpić z nimi w myśl postanowienia §. 8. ustawy z d. 27. lipca 1881 L. 88., to jest, spisać z takim dostawionym konstatem i protokół, i takowy przedłożyć władzy wydającej do rozstrzygnięcia, a we własnych swych aresztach utrzymywać go kosztem własnym aż do wydania wyroku szupasowego.

Ta zmienność zapatrywania tak w ustawach krajowych jak i w okólnikach Namiestnictwa dowodzi, iż w przekazywaniu kosztów szupaśniczych za odstawnianych ze sądów włóczęgów, musi zachodzić jakaś wadliwość, której usunięcia tem bardziej życzyć należy, ile że od czasu wydania odnośnych ustaw, liczne gminy z powodu przeciążenia wydatkami na utrzymanie obcych szupaśników, już w roku 1876, a między innemi gminy: Żmigród, Wiśnicz. Wadowice, Śniatyn, Kołomyja, Żółkiew, udawały się z petycjami do Wydziału krajowego o pomoc, skutkiem czego Wydział krajowy odezwą z d. 15. września 1876 L. 21.722 upraszał Namiestnictwo o spowodowanie zmiany ustawy o swojszczyźnie z d. 3. grudnia 1863. Dz. u. p. l. 105.

Wezwania tejże samej treści do c. k. Rządu o zmianę ustawy o swojszczyźnie i przynależności. a mianowicie w tym kierunku, aby także nieprzerwane dziesięcioletnie dobrowolne zamieszkanie w pewnej gminie nadawało prawo przynależności do tej gminy, jeżeli zamieszkujący nie stał się w tym czasie ciężarem dobroczynności publicznej, powtarzane było przez Wysoki Sejm uchwałami z d. 17. lipca 1880, z d. 17. października 1881 i z d. 3. października 1882, które atoli dotąd pozostały bez skutku.

W roku 1885 weszła do Wysokiego Sejmu w tym przedmiocie petycja gminy Frysztak, która też sprawozdaniem ówczesnej komisji administracyjnej z d. 12. stycznia 1886 L. 1.122 Wysokiemu Sejmowi przedłożoną być miała z wnioskiem o wezwanie c. k. Rządu, celem przyspieszenia zmiany ustawy o przynależności z d. 3. grudnia 1863 Dz. u. p. Nr. 105.

Wprawdzie sprawozdanie to nie przyszło pod obrady Wysokiego Sejmu, wszelako Wydział krajowy widział się spowodowanym upraszać c. k. Rząd o wznowienie wyjednania zmiany ustawy o przynależności z d. 3. grudnia 1863, tudzież o wydanie polecenia władzom szupasowym względem należytego pospiechu w wydawaniu orzeczeń szupasowych i o skutkach tych zabiegów zdał Wydział krajowy sprawę Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu z czynności swoich za rok 1886/7.

Z naprowadzonych danych przekonywujemy się, że w przedmiocie żądanego zwrotu kosztów szupaśniczych z funduszu krajowego Wysoki Sejm już tylekrotnie objawił swoje zapatrywanie, iż kosztów tych na fundusz krajowy przyjąć nie można; a nadto, iż uchylenia tego ciężaru, nie należy szukać w zmianie §. 14. ustawy z d. 27. lipca 1871 Dz. u. p. Nr. 88; ale że głównie zaradzić może temu obciążeniu pojedynczych gmin zmiana w ustawie o swojszczyźnie i przynależności w kierunku uchwały sejmowej z d. 17. października 1881.

Komisya administracyjna, podzielając przekonanie przez Wysoki Sejm, przez cały przeciąg lat stanowczo wypowiedane iż ciężary szupaśnicze przez usunięcie wadliwości ustawy o swojszczyźnie i przynależności, tudzież przez domy przymusowej pracy, względem których Wysoki Sejm już poprzednio odnośną powziął uchwałę, gruntownie usunięte być mogą, w załatwieniu petycyi gminy Rudki o zmianę §. 14. ustawy z 27. lipca 1871, Nr. 88 a względnie a zwrot kosztów szupasowych za włóczęgów przez sądy odstawionych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się ces. król. Rząd, aby uwzględnił ponawiane tylekrotnie żądania Sejmu krajowego i przystąpił do zmiany ustawy o swojszczyźnie i przynależności z dnia 3 grudnia 1863 Dz. u. p. Nr. 105, w kierunku wskazanym uchwałą sejmową z dnia 17 października 1881 roku.

Lwów dnia 31. października 1889.

Przewodniczący :

Ziemiałkowski w. r.

Sprawozdawca :

Zbyszewski w. r.

